

Forse uitbreiding Boarnburgum

12 december 2024, door Michiel Osinga Sanders

Smallingerland wil Boarnburgum uitbreiden met maar liefst 600 woningen. Komen die 600 woningen er, dan kan het inwoneraantal van het dorp verdubbelen. Het dorp telde in 2023 zo'n 1.835 inwoners. Als uit wordt gegaan van een gemiddelde van 3 mensen per woning dan gaat het inwoneraantal inderdaad verdubbelen.

Toen Beets Online zich een beeld probeerde te vormen van de omvang en verschillende plannen naast elkaar legde, leidde dat al snel tot de gedachte 'Je zult het als dorp maar voor de kiezen krijgen'. De gevolgen voor Kortehebben zijn ook niet voor de poes. Groei van inwoners kan voor een dorp fijn zijn. Boarnburgum groeit nu ook. Gestaat, dat wel. Iets waar Boarnburgumers zelf zich over mogen uitlaten. Dorpsbelangen Boornbergum-Kortehebben gaat zich beraden. In januari 2025 buigt de gemeenteraad zich over de uitbreidingsplannen.

Over het algemeen jaagt een grote groeistuij een deel van de bevolking de stuipen op het lijf. Op slot raken ook. Wie het zwerk ziet drijven doet er verstandig aan snel in actie komen. Een machine die net op gang komt is makkelijker bij te sturen of te stoppen dan wanneer het tempo er al flink in zit.

Wat zijn de plannen dan is zijn die voor Beets dan zo interessant, zult u wellicht denken. Nou... wat wèl voor Beets interessant is zijn de locaties waar de plannen moeten worden uitgevoerd. De woningen moeten voornamelijk ten oosten en ten zuiden van het dorp komen. Ten oosten richting Kortehebben en Drachten, ten zuiden richting It Mear. It Mear is de gemeentegrens met Opsterland, met Oud Beets én met het direct daarnaast beoogde nieuwe waterwingebied van Vitens.

Smallingerland wil voorkomen dat Boarnburgum en Drachten (of De Wilgen) tegen elkaar aan groeien. Dat moet worden voorkomen met een groene bufferzone. Voor de beeldvorming: vergelijk de groene bufferzone tussen Kortehebben en de Drachtster wijk Himsterhout: een nietszeggend groenstrookje waar je het hele jaar door vanaf de Sânbuorren in Kortehebben door de bomen de daken van de Drachtster woonwijk ziet.

Wie Boarnburgum vanuit de lucht bekijkt ziet in het oosten en in het zuiden menig perceel landbouwgrond. In het zuiden, tegen de Opsterlandse grens, raken deze gronden de grens van de bossen van Oud Beets. Forse uitbreiding vraagt veel ruimte. Naast allerlei voorzieningen moeten de woonwijken een landelijke uitstraling bieden is het idee. Wie nu over de Dykfinne richting Boarnburgum nadert kijkt uit over groene velden. Aan de horizon ziet u de boomgrens. Dat verdwijnt. Er komen woningen, heel veel woningen. Wordt er op z'n Smallingerlands een groene bufferzone aangelegd... nou ja, dan kun je met gemak door de bomen de huizen zien. Idem dito bij It Mear.

Eén van de nieuwe woonwijken kan pal naast een waterwingebied komen te liggen. Zowel de woonwijk als het waterwingebied zijn er nog niet. Het waterwingebied wordt naar verwachting wel eerder in gebruik genomen omdat die plannen al in een veel verder gevorderd stadium zijn. Vraag is of beide plannen elkaar bijten. Beets Online vergelijkt wat dat betreft de Beetsters die nu naast of in het waterwingebied achter de Swynswei en Leppedyk wonen. Zij zijn de afgelopen decennia behoorlijk in hun doen en laten beperkt wat betreft het gebruik van grond en bouwwerken.

Woningbouw is, als het aan de gemeente ligt, met name aan de oost- en zuidkant te verwachten. Met name. De kans dat ten noorden uitbreiding volgt of een nieuwe wijk verrijst blijft. Mocht dat de noordelijke richting zijn, richting De Wilgen, zijn dan is het niet de bedoeling dat dorpen tegen elkaar aan groeien. De kans dat rondom het Congrescentrum (nu vluchtelingenopvang) en tegen de Drachtster wijk de Trisken wordt gebouwd is groot.

Het voetbalveld raakt in dat geval ingeklemd en uitbreiding nadert rap De Trisken. De kans op woningbouw bij de Dykfinne lijkt minder groot. Hier komt Beets Online nog op terug. De westkant van Boarnburgum is als zoekgebied aangemerkt voor wonen, energie en recreatie.¹ De kans dat de westkant, dat is westelijk van de huidige strook bos, wordt gevrijwaard van woningbouw en zonneparken is niet zo groot. Mogelijkheden voor initiatiefnemers. Op de lange termijn, dat wel.

Meerdere zonneparken

Er is meer. Het plan van Smallingerland voorziet ook in het grootschalig opwekken van zonne-energie. Dat betekent dat, naast de huidige initiatieven en de panelen die individuele bewoners op het dak van hun woning krijgen, flink wordt geïnvesteerd in zonneparken. Lees: grote stukken grond met rijen zonnepanelen. Over het algemeen willen bewoners geen zicht op een zonnepark. Levert grootschalige woningbouw geen weerstand op dan kan Smallingerland wel weerstand tegen het zoveelste zonnepark verwachten. Ter vergelijking, neem het plan van de Windgroep voor een tweede Beetster zonnepark. Beoogde plek was achter de toekomstige woningbouw aan de Geawei, in het landbouwgebied aan de rand van het Polderhoofdkanaal. Dat plan is uitgesteld vanwege weerstand van bewoners. Naast uitzicht vonden Beetsters een tweede zonnepark teveel van het goede.

Beide argumenten (gaan) spelen bij Boarnburgum en omgeving. Er zijn plannen voor maar liefst drie zonneparken in het gebied: bij Boarnburgum tussen de Easterbourren en It Mear, bij Kortehemmen tussen de Sânbuorren en de A7 en aan de andere kant van de A7 tussen de Himsterfinnen, Zuiderhogeweg en de snelweg.² Wat het zonnepark bij Boarnburgum betreft, Zonnepark It Mear geheten, komt dat vanaf de huidige bebouwing (achter het bosperceel Bûtenom en aansluitend op het Suderom) tot tegen It Mear aan te liggen.

Dat bewoners niet graag uitkijken op een zonnepark is ook bij die plannen gebleken. Drie zonneparken dicht bij elkaar kan reden zijn voor weerstand, met nog meer parken neemt dat risico alleen maar toe. Medio 2023 hebben een aantal Boarnburgumers, Kortehemmers, Drachtsters én Beetsters tijdens een presentatie kritische vragen gesteld over de drie plannen van Nara Solar. Plannen die voorzien onder meer in zonnepanelen op daken, binnenstedelijke gronden (lees: binnen de bebouwde kom) en op landbouwgronden. Provincie Fryslân heeft in dat dossier aangegeven liever geen uitbreiding van zonneparken op landbouwgronden te zien. De provincie zegt dergelijke aanvragen streng te toetsen.³ Het blijft natuurlijk afwachten met welke argumenten Smallingerland komt, het argument dat sprake is van "minderwaardige landbouwgrond" ligt wel in de lijn der verwachting.⁴ Met hetzelfde argument kwam Windgroep ook bij het tweede Beetster zonnepark. Oh ja, de minimale afstand tussen de panelen en uw erfgrans is 5 meter. Een zonnepark naast een woonwijk met een groene bufferzone wordt in de praktijk te vaak als onvoldoende gezien: denk aan minder groen dan gedacht, minder hoog dan gewenst en niet zelden geluidsoverlast. Ja, een zonnepark produceert geluid.

De kans dat Zonnepark It Mear in de richting van de Dykfinne uitbreiding kan verwachten is al om een andere reden reëel. Is het gebied aan de Opsterlandse kant van It Mear in beeld als waterwingebied, Smallingerland heeft het gebied aan haar kant eveneens aangemerkt als "ruimte voor waterwinning".⁵ Woningbouw en waterwinning gaan vaak niet samen, zeker grootschalige woningbouw in een waterwingebied niet.

¹https://www.smallingerland.nl/Onderwerpen/Bouwen_wonen/Projecten_en_plannen/ruimtelijk Ontwikkelperspectief/Concept_Ruimtelijk_Ontwikkelperspectief_Smallingerland.pdf, schetskaarten, pagina 17 en 47

²https://www.smallingerland.nl/Onderwerpen/Klacht_en_bezwaar/Verzoek_informatie_Wet_open_overheid_Woo/Woo_verzoek_zonneweiden_in_Boornbergum_Kortehemmen/Bijlage_5.pdf

³https://www.smallingerland.nl/Onderwerpen/Klacht_en_bezwaar/Verzoek_informatie_Wet_open_overheid_Woo/Woo_verzoek_zonneweiden_in_Boornbergum_Kortehemmen/Bijlage_3.pdf

⁴https://www.smallingerland.nl/Onderwerpen/Klacht_en_bezwaar/Verzoek_informatie_Wet_open_overheid_Woo/Woo_verzoek_zonneweiden_in_Boornbergum_Kortehemmen/Bijlage_14.pdf

⁵https://www.smallingerland.nl/Onderwerpen/Bouwen_wonen/Projecten_en_plannen/ruimtelijk Ontwikkelperspectief/Concept_Ruimtelijk_Ontwikkelperspectief_Smallingerland.pdf, schetskaart, pagina 50

In de plannen die Smallingerland zelf in de pen heeft is, zo lijkt het, nog veel meer ruimte nodig voor zonne-energie. Gronden waarop alle woningbouw en zonneparken moeten komen zijn nu in gebruik als landbouwgrond voor de teelt van gewassen, grazen van vee en het gebied biedt de groenste uitstraling. Meerdere boeren en landbouwers rondom Boarnburgum lopen het risico plaats te maken. Ondernemers, vaak met een opvolger, verliezen hun werk. Het raakt hun toekomst.

Alle energieopwekplannen maken dat aan de zuidkant, of eigenlijk meer ten zuidoosten, voor woningbouw een strook landbouwgrond tussen Zonnepark It Mear en de A7 overblijft voor grootschalige woningbouw, net als een groot gebied ten oosten rondom het Congrescentrum. Woningbouw vraagt veel ruimte. Ten eerste gaat het om maar liefst 600 woningen, ten tweede wil Smallingerland de woonwijken een landschappelijk uiterlijk geven. Dat vraagt extra ruimte voor grasvelden, bomen en bossages. Met een dergelijke forse uitbreiding moeten voorzieningen meegroeien. Kan het winkelareaal verdubbeling van het inwoneraantal aan, is ruimte voor uitbreiding of krijgt concurrentie een kans en ruimte. Ook: hoe worden andere voorzieningen geregeld: school, huisarts, sportfaciliteiten...

Kortehemmen, eerder al doorklieft door rijksweg 43 (nu A7) krijgt in alle plannen twee zonneparken voor de kiezen: Zonnepark Zandburen, aan de Sânbuorren en Zonnepark Himsterfinnen, aan de gelijknamige weg. Noemenswaardige woningbouw is passé want er blijft geen ruimte over en de kans op nieuwe woningen aan de andere kant van de A7 is nul. Op termijn krijgt het mogelijk, net als Beetsterzwaag, ook de Lelylijn door de achtertuin.

Lelylijn

Nu de Lelylijn toch ter sprake komt. Vanuit Oud Beets en Nij Beets kunnen we de komende jaren getuige zijn van wat hiervoor is beschreven. 600 woningen is is niet niks. Smallingerland wil ook nog eens extra veel woningbouw wanneer de Lelylijn een feit wordt. Er volgt dan een nieuwe zoektocht naar ruimte. Wordt elk overgebleven gaatje benut of is de westkant tegen die tijd serieus in beeld. Met een vrijliggende busbaan à la Almere ben je snel van A naar B.

De plannen van Smallingerland zeggen overigens iets anders over de Lelylijn. Tot nog toe was er (hoegenaamd) nog weinig duidelijk over het traject van de nieuwe spoorlijn. Komt die ten noorden of ten zuiden van de A7. Steeds meer signalen duiden erop dat de spoorlijn aan de zuidkant van de snelweg komt te liggen, dus aan de kant van Beetsterzwaag, dwars door beoogd Zonnepark Himsterfinnen. Dat laatste vormt geen probleem. De levensduur van een zonnepark is een jaar of 10 - 15. Tegen de tijd dat de spoorlijn wordt aangelegd moet Zonnepark Himsterfinnen ruimte maken. Dergelijke afspraken worden doorgaans in het contract met Nara Solar vastgelegd. Wat Smallingerland betreft is het traject waar rails komen te liggen duidelijk.⁶ Opsterland zal zich daar naar moeten schikken.

Smallingerland heeft voor het station ruimte gereserveerd tussen Het Zuid en het Opsterlandse bedrijventerrein Drachten Azeven-Zuid. Smallingerland heeft de directe omgeving (het Zuiderend) daarnaast voor (intensieve) woningbouw op het oog.⁷ Reken er maar op dat ook gemeente Opsterland in de nabijheid met woningbouwplannen komt. Het aangrenzende Selmien te Ureterp is de grootste kanshebber. Smallingerland gaat daar ook vanuit.⁸ Uitbreiding voor de dorpskern Ureterp is daarnaast een logische gedachte. Kiezen randstedelingen en anderen voor een wat meer landelijke woonomgeving dan een verstedelijkt gebied als Drachten dan kan – zeg over pakweg 15 jaar – de zoektocht naar grond voor grootschalige(re) landelijke woningbouw ook Nij Beets treffen ■

⁶ zie noot 5

⁷ zie noot 5

⁸ zie noot 5